

LUONNOS
Heikki J. Hyvärinen
13.1.2014

LAUSUNTO SAAMELAISKÄRÄJÄLAKITYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Suoma sámiid guovddášsearvi ry. jäljempänä SSG (Suomen saamelaisten keskusjärjestö) on ylimääräisessä edustajainkokouksessaan 5.1.2014 pyynnöstänne päättänyt antaa otsikkoasiasta jäljempänä seuraavan lausuntonsa. SSG:n jäsenjärjestöistä olivat kokouksessa edustettuina Sámi Siida ry, Johti sápmelaččat ry, Roavvenjárgga sámesearvi Mii ry, Suoma Sámi Nuoraid searvi, Sámi Soster ry ja Suoma Boazosámit ry.

Yleistä

Saamelaiskäräjälakia on tarve uudistaa saamelaismääritelmän osalta ja olisi uudistettava Saamelaiskäräjiltä puuttuvan parlamentarismien osalta. Lisäksi on syytä tarkastella mihin lainsäädännölliseen kokonaisuuteen mietintö liittyy, missä kokonaisuuden etusijajärjestyksessä alkuperäiskansan itsehallintoa koskeva laaja uudistusehdotus on tehty ja mikä lainsäädännöllisten uudistusten järjestys olisi ollut mielestämme luonteva.

Saamelaisilla on perustuslain 121.4 §:n mukaisesti saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. Asiasta on säädetty saamelaiskäräjälailla. Kyseistä itsehallintoa koskeva perustuslain säännös saa sisältönsä saamelaisten perusoikeuksista. Perustuslain 17.3 §:n mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Saamen kieltä koskevat asiat kuuluvat jo nyt selkeästi Saamelaiskäräjien hallintoon.

Perusoikeusuudistuksesta lähtien saamelaisten alkuperäiskansan *kulttuuri* on ymmärretty kulttuurimuotona siihen kuuluvine perinteisine elinkeinoineen kuten poronhoito, kalastus ja metsästys. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.”

Saamelaiset harjoittavat edelleenkin perinteisiä elinkeinojaan oman kielensä ja kulttuurinsa aineellisena perustana. Saamelaisten kotiseutualueen poroista oli vuonna

2002 saamelaisten omistuksessa 87 %. Tilattomalla saamelaisväestöllä on vanhastaan ollut yksityisoikeudelliseen saantoperusteeseen (ylimuistoinen nautinta) nojaava oikeus kalastukseen kaikkialla Enontekiön, Inarin ja Utsjoen alueella. Vastaavasti perustalla näyttäisi olevan saamelaisväestön oikeus metsästykseseen. Erityisesti Utsjoella on saamelaisilla tilajärjestelmän perustalta kalastuslakiin perustuvia kalastuskuntia.

Sektorikohtaiset lait eivät kuitenkaan tunne erikseen saamelaista poronhoitoa, saamelaista kalastusta eikä saamelaista metsästystä. Tämä tarkoittaa sitä, että niillä saamelaisilla, jotka harjoittavat alkuperäiskansan perinteisiä elinkeinoja, ei ole elinkeinonharjoittajina lainsäädäntöön perustuvaa omaa edustusta. Toisin sanoen julkinen valta ei ole vielä turvannut saamelaisten alkuperäiskansan perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Kun saamelaiset perinteisten elinkeinojen harjoittajat lainsäädännön puutteiden vuoksi ovat perustaneet elinkeinoaan koskevia etu- ja kansalaisjärjestöjä kuten porosaamelaiset (Suoma Boazosámit ry), nämä järjestöt tulisi asianmukaisesti ottaa huomioon, jotta ristiriitaa elinkeinojen järjestelyissä ei syntyisi saamelaiskäräjien ja saamelaisalueen paliskuntien ja kalastuskuntien välille.

Porotalouden rahoitusta koskeva lakiesityksen käsittelyssä eduskunnan perustuslakivaliokunta arvioi lausunnossaan (PeVL 21/2007 vp) esitystä perustuslain 17.3 §:n valossa. Valiokunnan mukaan saamelaiskulttuuriin kuuluu keskeisenä juuri poronhoito. Valiokunta piti tärkeänä, että valtioneuvoston piirissä ryhdytään kokonaisuudistukseen, jossa saamelaisten kulttuurinen ja oikeudellinen erityisasema otetaan asianmukaisesti huomioon.

Saamelaisten kulttuurista ja oikeudellista erityisasemaa koskevaan kokonaisuudistukseen ei ole vielä ryhdytty perinteisten elinkeinojen osalta. Nämä seikat eivät kuuluneet työryhmän toimeksiantoon, eivätkä ne ole perustuslakivaliokunnan tarkoittamalla tavalla (kokonaisuudistuksena) maa- ja metsätalousministerönkään valmisteltavana.

Sektorikohtaisten lakien ja perustuslain perusoikeussäännösten ristiriitatilanteessa – mistä mielestämme on nyt kyse – tavallisia lakeja on ryhdyttävä tarkistamaan oikeusministeriön johdolla. Eduskunnan perustuslakivaliokunta totesi perusoikeusuudistuksesta antamassaan mietinnössä (PeVM 25/1994 vp), että valiokunnan mielestä lainsäädännön tarkistamistyöhön on ryhdyttävä pikaisesti oikeusministeriön johdolla niissä tapauksissa, joissa ristiriitoja uusien perusoikeussäännösten kanssa voidaan epäillä ilmenevän.

Mielestämme saamelaisten aineellisoikeudellinen erityisasema alkuperäiskansana olisi tullut ratkaista lainsäädännöllä ennen kuin

annetaan lainsäädäntöä tämän erityisaseman hallintoa ja itsehallintoa (viranomaisten yhteistoimintavelvoite) koskevista seikoista.

Pykäläkohtainen tarkastelu

3 § Saamelainen

Pykälä on onnistunut siten, että historiallisesti avoimeksi (erehdyksessä) jäänyt lappalaisperuste on jätetty pois säännöksestä ja ”olisi voitu merkitä” koskee vain säädettävää lakia. Myös ryhmähyväksynnän merkitystä on korostettu 2 momentissa.

[4 § Saamelaisten kotiseutualue

Pykälää ei ole esitetty tarkastettavaksi. Säännöksessä on kuitenkin säädetty saamelaiskäräjälakia koskevasta asetuksesta, joka lakiehdotuksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan (s. 106 ks. myös s. 21 ja 81) lienee tarkoitus poistaa kokonaan. Asetuksen poistaminen on mielestämme ongelmallista sen vuoksi, että asetuksen liitteenä on julkaistu *kartta kotiseutualueen rajoista*.

Asetuksen poistamisen myötä myös sen liitteenä oleva kartta poistuisi saamelaiskäräjiä koskevasta sääntelystä. Tämä ei ole mielestämme perusteltua, koska saamelaisten kotiseutualueesta on säädetty perustuslain säännöksiin ja alueeseen liittyy kansalaisten oikeuksia ja velvollisuuksia (ks. esim. saamen kielilaki, saamelaiskäräjälaki). Ilman karttaa alueen kokoa voitaisiin pyrkiä muuttamaan jopa hallintopäätöksiin esimerkiksi Lapin paliskunnan rajoja muuttamalla. Esitämme

- ***että saamelaisten kotiseutualuetta koskeva kartta liitettäisiin saamelaiskäräjälain yhteyteen ja***
- ***että 4 §:ään tehdään kartan uudesta sijoituspaikasta johtuvat muutokset.]***

5 § Yleinen toimivalta

Saamelaiskulttuurin sisältö 5.2 §:ssä on ongelmallinen laissa säädettäväksi. Kun saamelaисilla on kulttuuriaan koskeva itsehallinto eikä kulttuuri ole staattinen vaan dynaaminen, tulisi saamelaisten voida itse määritellä se kunakin aikana. Luettelo näyttää lisäksi tyhjentävältä, vaikka esimerkiksi perusoikeussäännöksen 17.3 § aikaisemmissa perusteluissa (HE 309/1993 vp s. 65) käytetään saamelaisten kulttuurimuodosta esimerkkiluetteloa. Esitämme

- ***että 5.2 § ensisijaisesti poistetaan tai***
- ***että lainkohtaan lisätään saamelaisten maa- ja vesioikeudet (ks. tässä edellä mainitusta HE:stä)***

Pykälän 3. momenttiin sisältyy useita vaikeita seikkoja. Jos saamelaiskäräjät saa lain mukaan kehittää ja hallinnoida saamelaiskulttuuria ”itsenäisesti” ja päättää 2 momentin mukaisesti ”saamelaisten alkuperäiskansana harjoittaman *kulttuurin tavoista ja muodoista*”, se tarkoittaa kilpailutilannetta erityisesti saamelaiskulttuuria elinkeinoikseen harjoittavien saamelaisten kuten poronhoitajien, kalastajien, saamelaiskäsityöntekijäin, jne kanssa. Elinkeinoikseen saamelaiskulttuuria harjoittavat edustavat kuitenkin saamelaiskulttuurin jatkuvuutta käytännössä. Tätä tietoa ei ole riittävästi saamelaiskäräjillä, koska laki ei edellytä, että käräjien jäsenistä yksikään olisi poronhoitaja, kalastaja tai saamelaiskäsityöntekijä.

Saamelaiskäräjien ”itsenäinen” oikeus *määrärahojen jakoon* on voimassa olevan lain mukainen, mutta ei kaikissa tapauksissa onnistunut malli. Saamelaisten kansalaisjärjestöjen rahoitus pelkästään saamelaiskäräjien kautta tarkoittaa sitä, että käräjien kantoja myötäilevät järjestöt saavat avusta, itsenäisesti toimivien ja käräjien kanssa kilpailevien järjestöjen avustukset ovat ongelmallisempia.

- ***Esitämme uuden 3 momentin sijasta voimassa olevan 2 momentin säilyttämistä siten muutettuna, että siihen siirretään nykyisesen lain 8 §:ään sisältyvä määrärahojen jakaminen.***
- ***Saamelaisten kansalaisjärjestöjen toiminnan rahoitus tulisi turvata muutakin kautta kuin saamelaiskäräjiltä, mistä tulisi mainita lain yksityiskohtaisissa perusteluissa.***

6 § Saamelaisten edustaminen

Saamelaisten edustus on viranomaistaholla alettu yhä yleisemmin ymmärtää pelkästään saamelaiskäräjien tehtäväksi. Näin ei kuitenkaan tule olla. Saamelaiskäräjät on julkisoikeudellinen toimielin, jolla on omat tehtävänsä. Käräjät ei voi yksin edustaa kaikkea saamelaisiin liittyvää, vaan saamelaisten kansalaisjärjestöille tulee varata yhtä hyvä mahdollisuus kuin suomalaisille kansalaisjärjestöille edustaa kansalaisyhteiskuntaansa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti esimerkiksi YK:n toimielimissä. Toisin sanoen saamelaiskäräjien julkisoikeudellinen edustus-oikeus ei saa sulkea pois saamelaisen kansalaisyhteisön vapaaseen järjestötoimintaan kuuluvaa edustusta.

Kansalaisjärjestöistä tulee mainita pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa.

9 § Yhteistoimintavelvoite

Saamelaiskäräjien aseman vahvistamisella neuvotteluissa viranomaisten kanssa on perustuslaillinen perusta. Saamelaisten kulttuurista itsehallintoa koskevalla *perustuslain säännöksellä 121.4 §* pyritään hallituksen esityksen mukaan siihen, että tulevassa lainsäädännössä määrätään saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria koskevissa asioissa toimielimet, toimivaltarajat ja tehtävät saamelaishallinnolle,

kunnalliselle itsehallinnolle ja valtion hallinnolle. Saamelaisten kulttuuri-itsehallinto on dynaamista ja saamelaiset voivat itse kehittää sitä keskeisenä toimielimenään saamelaiskäräjät. (HE 248/1994 vp s. 16)

Saamelaiskäräjät saamelaisten alkuperäiskansan julkisoikeudellisena edustajistona on verraten nuori toimielin, jonka yhteistoiminta omaan kansaan ei ole vielä vakiintunut. Kun viranomaisien valvollisuutena on ehdotuksen mukaan neuvotella saamelaiskäräjien kanssa ”yhteisymmärrykseen pyrkien”, tulisi *vastaava velvoite* koskea myös saamelaiskäräjiä sen kuullessa saamelaista kansalaisyhteisöä.

Saamelaiset ja saamelaisten kansalaisjärjestöt voivat vaikuttaa saamelaiskäräjiin lain mukaan vain saamelaiskäräjien vaaleissa. Saamelaiskäräjien jäsenten tultua valituiksi ja käräjien toimielinten tultua asetetuiksi tehtäviinsä ei saamen kansalla enää ole lain mukaan mahdollisuutta vaikuttaa käräjien toimintaan valitsemiensa edustajien kautta vaalikauden aikana, koska saamelaiskäräjiä ei koske parlamentarismien periaate kuten se koskee muuta itsehallintoa Suomessa. Tästä asiasta tarkemmin pykälien 11, 13 ja 15 yhteydessä.

10 § Kokoonpano ja toimikausi

Eduskunnan perustuslakivaliokunta kiinnitti mietinnössään (PeVM 17/1994 vp) huomiota *kuntakohtaiseen kiintiöön*, joka hallituksen esityksen mukaan olisi ollut kaksi. Valiokunta muutti kiintiön mietinnössään kolmeksi todeten ...”säännöksen tarkoituksena on korostaa saamelaisten kotiseutualueen ja sen eri osien merkitystä...”

Saamelaiskäräjillä käsiteltävät asiat ovat usein paikallisia liittyen kaavoitukseen, kaivoslain mukaisiin lupiin jne. Tästä syystä on tärkeää, että pienimpien äänimäärien alueilta Sodankylän Lapin paliskunnan alueelta ja Enontekiön kunnan alueelta on käräjiltä tietty *vähimmäismäärä* (3) jäseniä. Inari ja Utsjoki saavat nyt esitetyt vähimmäismääränsä (5 ja 4) jäseniä aina jo äänimääriensä perusteella. Kun äänioikeutetuista saamelaisista suurin osa on saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolesta, on tarpeetonta varata heille yhden (1) jäsenen kiintiötä.

Pidämme myös perustuslain kannalta ongelmallisena sitä, että *perustuslakivaliokunnan muuttamaa* kolmen jäsenen kiintiötä ehdotetaan pienennettäväksi Sodankylän osalta kahteen. Oikeusministeriön lainlaatijan perustuslakioppaan (2006:11 s. 12-13) mukaan: ”Lakiehdotusten perustuslainmukaisuuden arviointi kuuluu perustuslain 74 §:n mukaan perustuslakivaliokunnalle.” Oppaan mukaan näitä lausuntoja pidetään sitovina eduskuntakäsittelyssä ja ne toimivat oikeuslähteenä tuomioistuimille ja hallintoviranomaisille.

Esitämme, että kuntakohtaiset kiintiöt pidetään perustuslakivaliokunnan ehdottamina kolmena (3) varajäsenineen ja käräjien jäsenmäärä voimassa olevan lain mukaisena tai asiasta pyydetään eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunto.

12 § Kokousten koollekutsuminen

Voimassa olevan lain ja ehdotuksen mukainen saamelaiskäräjien kokouksen kolmasosan jäsenten oikeus vaatia plenumkokousta pidettäväksi on toteutunut heikosti. Syynä on mielestämme ollut se, että hallitus ei ole halunnut kokousta pidettäväksi. Mainitusta syystä ehdotetun säännöksen loppuun tulisi lisätä kuntalain 54.2 §:n tapaan virke, jonka mukaan

Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

13 § Saamelaiskäräjien hallitus ja

15 Toimivallan käyttö

Voimassa olevassa saamelaiskäräjälaissa ei ole säädetty käräjien päätoimisen puheenjohtajan eikä valittavan hallituksen toimikauden pituutta. Toimikausien pituutta ei lakiluonnoksessakaan ehdoteta säädettaväksi.

Säännösehdotuksen 3 momentin mukaan ”sama henkilö voitaisiin valita hallituksen puheenjohtajaksi enintään kolmeksi perättäiseksi toimikaudeksi.” Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa sanotaan selvästi, että kolme peräkkäistä toimikautta tarkoittaa 12 vuotta. Tämän mukaan hallituksen puheenjohtaja (ja hallitus) valittaisiin aina saamelaiskäräjien toimikaudeksi eli neljäksi vuodeksi.

Saamelaiskäräjien päätoimisen puheenjohtajan ja hallituksen toimikausi on voimassa olevan saamelaiskäräjälain tulkintaan määrätyn saamelaiskäräjien työjärjestyksen 3 § ja 6 §:n mukaan vaalikausi eli neljä vuotta. Aikaisemman työjärjestyksen (1996) mukaan toimikaudet olivat kaksi vuotta. Esityksessä työjärjestykseen ei ole viitattu toimikauden pituuden osalta, mutta hallituksen tehtävien osalta on viitattu työjärjestyksen 6 §:ään lakiehdotuksen 15.2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Jos hallituksen puheenjohtajan ja hallituksen toimikauden pituudeksi on tarkoitettu neljä vuotta, siitä on mielestämme säädettävä laissa eikä sen perusteluissa.

Vaihtoehtona esitämme, että eduskunnan perustuslakivaliokunnalta pyydetäisiin lausunto siitä, voidaanko eduskunnan säädettäväksi esitettyjä saamelaiskäräjälain säännöksiä tulkita saamelaiskäräjien kumottavaksi tarkoitettujen säännösten tarkempaa tulkintaa varten laadittujen saamelaiskäräjien työjärjestyksen määräysten valossa.

Hallituksen ja saamelaiskäräjien kokouksen välisiä suhteita on ehdotuksessa pyritty selkiyttämään erottamalla hallituksen puheenjohtajuus saamelaiskäräjien puhemiehen tehtävistä (13.2 §) ja lisäämällä 15.2 §: ään uusi säännös asioiden pidättämisestä saamelaiskäräjien kokouksen toimivaltaan, mikä korostaisi osaltaan käräjien kokouksen asemaa. Esitetty järjestely ei vielä täytä parlamentarismin vaatimuksia

Saamelaiskäräjien hallitus voi käyttää saamelaiskäräjien toimivaltaa kaikissa paitsi muutamissa erikseen luetelluissa tapauksissa. Hallituksen päätös voi myös olla ristiriidassa saamelaiskäräjien kokouksen kannan kanssa. Toisin sanoen **hallituksen ei tarvitse ehdotuksen mukaan nauttia saamelaiskäräjien kokouksen luottamusta**. Kun hallitus on valittu neljäksi vuodeksi kerrallaan, voi luottamuspuola jatkua koko vaalikauden. Tämä heikentää saamelaisten alkuperäiskansan vaaleilla valitun edustuksellisen elimen eli saamelaiskäräjien kokouksen uskottavuutta sekä käräjien jäsenten että äänioikeutettujen saamelaisten keskuudessa. Eli edustuksellinen demokratia ei toimi.

Oikeusministeriön perustuslakia koskevan internet-julkaisu/esitteen keskeisenä lähtökohtana on se, että ”perustustuslaki korostaa Suomen poliittisen järjestelmän parlamentaarisia piirteitä” eduskunnan, hallituksen ja tasavallan presidentin välisissä suhteissa, joissa **hallituksen on nautittava eduskunnan luottamusta**.

Saamelaisten itsehallinnosta on perustuslaissa säädetty kuntien itsehallinnon yhteydessä (121 §). Kuntalaissa on puolestaan keskeisinä asioina vallan kolmijaon vahvistaminen ja **sovellettu parlamentarismi**. Kunnassa valtuusto voi erottaa luottamushenkilöistä koostuvan koko toimielimen kesken vaalikauden, jos he tai joku toimielimen jäsen ei nauti valtuuston luottamusta. Asian voi saattaa vireille aloitteenaan vähintään neljäsosa valtuutetuista (KuntaL 21 §).

Työryhmän olisi mielestämme tullut paremmin ottaa huomioon lain muutostarpeista 2012 laadittuun selvitykseen (S.16) kuuluva sisäasiainministeriön oikeusyksikön lausuma: ”Saamelaisten itsehallintoa järjestettäessä ja vahvistettaessa sekä sisällöllisesti että muutoin, olisi otettava huomioon oikeusvaltiolliset näkökohdat siten, että järjestelyt perustuvat vallan kolmijakoon ja niissä on riittävällä tavalla otettu huomioon myös oikeusturvanäkökohdat.”

Saamelaiskäräjien toiminnan tulee perustua vallan kolmijakoon ja sovellettuun parlamentarismiin, jotta saamelaisten itsehallinto olisi uskottavalla ja oikeusturvanäkökohdat huomioon ottavalla perustalla. Tämän vuoksi esitämme

että saamelaiskäräjien kokoukselle säädettäisiin valta erottaa luottamushenkilöistä koostuva koko toimielin kesken vaalikauden, jos he tai joku toimielimen jäsen ei nauti valtuuston luottamusta. Asian voisi saattaa vireille aloitteenaan 12.1 §:ssä tarkoitettu kolmasosa jäsenistä ja

että saamelaiskäräjien hallituksen puheenjohtajien ja hallituksen toimikaudeksi säädettäisiin laissa kaksi (2) vuotta.

Jotta myös hallituksen varajäsenet olisivat poliittisessa vastuussa alkuperäiskansalle, on perusteltua, että varajäsenetkin valitaan saamelaiskäräjien jäsenistä.

Hallituksen henkilökohtaisten varajäsenten tulee olla käräjille valittuja jäseniä eikä pelkästään saamelaisia (13.1 §).

16 § Toimistot ja henkilöstö

17 a § Kokoukseen osallistuminen teknistä tiedonvälitystapaa käyttäen

Teknistä tiedonvälitystapaa ei kuitenkaan voida käyttää niissä asioissa, joissa käytetään suljettua lippuäänestystä kuten henkilövaaleissa.

Asioista, joissa ei voi käyttää teknistä tiedonvälitystä ottaa tulisi säännös uudeksi 2 momentiksi.

17 b § Aloiteoikeus

Aloitteentekijöille ehdotettu vähimmäismäärä 150 on huomattavasti liian suuri. Kunnassa aloitteen voi kuntalain 28 §:n mukaan tehdä kaksi prosenttia kunnan asukkaista ja eduskunnassa 50.000 henkeä, mikä on samaa luokkaan kuin kunnassa.

Aloite koskee usein oman kunnan alueen asiaa. Kaksi prosenttia Enontekiön äänioikeutetuista saamelaisista tarkoittaisi kuutta, Inarissa 29, Sodankylässä kahta ja Utsjoella 11 henkilöä. Kaksi prosenttia kaikista äänioikeutetuista saamelaista olisi 108 henkeä.

Tiedossamme ei ole mitään perustetta sille, miksi saamelaisia äänioikeutettuja tulisi olla aloitteentekijöinä edustajistolle enemmän kuin suomalaisia kunnallis- ja eduskunta-aloitteissa.

Esitämme, että aloitteen voisi tehdä vähintään 30 äänioikeutettua saamelaista tai poistettavaksi säännöksen tarpeettomana.

18 § Asioiden käsittely

Saamelaiskäräjillä 11 jäsentä voi päättää kaikesta 10:n lopun jäsenen puolesta. Tämä koskee myös luottamushenkilöiden valintaa hallitukseen ja muihin toimielimiin. Toisin sanoen vähemmistöllä/oppositiolla ei ole asemaa itsehallinnossa.

Tilanteen korjaamiseksi esitämme,

että 4 momentiksi lisättäisiin mahdollisuus valita luottamushenkilöt kuten hallituksen puheenjohtajisto, hallitus ja muut toimielimet myös suhteellista vaalitapaa käyttäen kuten kunnallislain 60 §:n mukaan on mahdollista.

20 § Vaalilautakunta

Säännöksen 2 momentissa ei tarkoitettane sitä, että jäsenten tulisi olla eri saamen kielten taitajia vaan edustaa saamen eri ***kieliryhmiä***. Mielestämme kuuden jäsenen sijaan riittää ***viisi jäsentä***.

23 § Vaaliluettelo

???

25 a § Vaaliluettelon julkisuus

Esityksemme mukaisesti saamelaiskäräjien hallituksen varajäsentenkin tulisi olla käräjien jäseniä, mistä tulisi tehdä tarvittava ***muutos 2 momenttiin***.

26 § Oikaisuvaatimus vaaliluetteloa koskevassa asiassa

Esitämme, että saamelaiskäräjien ***hallitus*** käsittelee oikaisuvaatimukset.

27 § Ehdokasasettelu ja ehdokasluettelo

Esitämme, että ehdokkaan saamelaiskäräjien vaaleihin voi asettaa nykyiseen tapaan vähintään ***kolmen äänioikeutetun*** perustama valitsijayhdistys.

27 a § Ilmoitus yhteislistasta ja ehdokaslistojen yhdistelmä

Kokemukset yhteislistoista Ruotsin ja Norjan saamelaiskäräjillä eivät ole olleet myönteisiä. Ne johtavat tutkimuksen mukaan¹ saamelaiskäräjien toimintaa valtakunnan poliittisten puolueiden suuntaan, jolloin saamelainen itsemäärääminen heikkenee. Esitämme

***että 1 ja 2 momentti poistetaan tai toissijaisesti
että yhteislista ei voi edustaa valtakunnan poliittisia puolueita.***

38 § Vaalien tuloksen määräytyminen

Pykälään jäänyt ***virheellisesti 21 ehdokasta*** (s.118).

¹ Rauna Kuokkanen: ”Gean jietna dat lea Sámediggis?” Sámi iesmearrideami guorahallan.
<http://rauna.wordpress.com/downloads/>